

's-Gravenhage, 24 juni 1997

Op verzoek van de voorzitter van de Raad voor dierenaangelegenheden deed de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij bij schrijven van 8 april 1997 (kenmerk RVV.979340) aan de Raad toekomen:

- a) het vigerende draaiboek bestrijding mond- en klauwzeer van 20 september 1996;
- b) een concept van het vernieuwde draaiboek Newcastle disease en aviaire influenza van september 1994;
- c) het evaluatierapport Newcastle disease (september 1992 - oktober 1993) van november 1993; en
- d) een notitie van het ID-DLO over het verloop van de Newcastle disease epidemie sinds 1992, van 19 september 1995.

Overleg in de Raad over genoemde stukken leidde tot de volgende gezichtspunten.

De Raad is van mening dat bij de uitbraak van een besmettelijke dierziekte, een draaiboek duidelijk en welomschreven dient aan te geven wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van alle partijen die bij de bestrijding van die dierziekte een rol spelen. Deze taken en verantwoordelijkheden dienen niet op het moment van uitbraak van bovenaf opgelegd te worden, maar daarover dient met de betrokken partijen tevoren gecommuniceerd te zijn, zodat zij weten hoe ze zich bij een uitbraak van een besmettelijke dierziekte dienen op te stellen. Een draaiboek dient dus meer te zijn dan een interne instructie van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV). De hierboven genoemde draaiboeken voldoen daar niet aan. Enerzijds worden belangrijke groeperingen in de draaiboeken niet of nauwelijks genoemd. Daarbij moet onder meer gedacht worden aan de Stichting Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming en de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde. Anderzijds wordt er in de draaiboeken te gemakkelijk van uitgegaan dat de complexe organisatiestructuur van de huidige dierhouderij ten tijde van de bestrijding van een besmettelijke dierziekte eenvoudig en binnen korte tijd kan worden vervangen door een andere structuur. Nergens wordt aangegeven wat de meerwaarde daarvan zou zijn. De Raad is van mening dat in eerste instantie beter aansluiting gezocht kan worden bij bestaande situaties en bestaande rolpatronen. Dat vergt natuurlijk in het voortraject, bij de totstandkoming van de draaiboeken, de nodige coördinatie. Die coördinatie is echter ook om andere redenen gewenst. Zo blijkt dat over de genoemde draaiboeken weinig tot geen overleg met de sector en de maatschappelijke groeperingen is gevoerd. De draaiboeken waren daar ook niet bekend en dat lijkt de besluitvorming, zeker in het begin van een uitbraak van een besmettelijke dierziekte, niet te bevorderen. Coördinatie

van werkzaamheden die uitgevoerd dienen te worden, van de verantwoordelijkheden en van de communicatie tussen de verantwoordelijke partijen lijken naar de mening van de Raad belangrijke eisen die aan de draaiboeken gesteld moeten worden. Daarbij moet er voor gezorgd worden dat de vorm en de lay-out van de verschillende draaiboeken zoveel mogelijk gelijk zijn. Het wordt erg verwarrend als draaiboeken steeds weer anders opgebouwd zijn en verschillende termen gebruiken. In tijden van nood, als tijd kostbaar is, dient er een overkoepelend draaiboek te zijn, waarin op een niet te ingewikkelde manier opgezocht kan worden wat de stappen zijn die genomen moeten worden om de dierziekte zo snel mogelijk kwijt te raken. Over die stappen moeten alle relevante partijen het eens zijn.

Met betrekking tot die coördinatie kan ook nog het volgende opgemerkt worden. In de draaiboeken wordt een grote verantwoordelijkheid neergelegd bij de kringdirecteur van de RVV. Het blijkt dat er bij de praktische bestrijding van een besmettelijke dierziekte niet door alle kringdirecteuren op een gelijke wijze gehandeld wordt dan wel op gelijke wijze verantwoordelijkheid wordt genomen. De Raad meent dan ook dat het beter is in het draaiboek een landelijk coördinator aan te wijzen die bij praktische problemen op ad hoc basis beslissingen kan nemen, die vervolgens binnen alle kringen van de RVV op een gelijke wijze dienen te worden uitgevoerd.

Verder meent de Raad dat de draaiboeken regelmatig op hun actuele informatie gecontroleerd dienen te worden. In de genoemde draaiboeken blijkt de informatie nogal eens onjuist, c.q. verouderd te zijn. Zo kloppen telefoonnummers niet altijd, worden soms verkeerde functionarissen genoemd en zijn niet altijd alle ter zake doende Regelingen verwerkt. Als voorbeeld van dat laatste kan de Regeling toegang personen of groepen van personen tot besmette of van besmetting verdachte gebouwen en terreinen (1996, Stcrt. 61, nr. J 962226) genoemd worden. Op grond van die Regeling mogen minder mensen de terreinen betreden dan de draaiboeken toelaten. De Raad geeft in dit kader in overweging om een breed samengestelde projectgroep op regelmatige tijden over een bepaald draaiboek bijeen te laten komen. Op die manier kunnen veel van de genoemde problemen worden voorkomen. Enerzijds wordt het draaiboek regelmatig bijgewerkt en anderzijds ontstaat een commitment van alle partijen die aan het overleg hebben deelgenomen om de bepalingen van het draaiboek naar behoren uit te voeren.

Als volgende punt wenst de Raad op te merken dat in een draaiboek ook het vraagstuk van de noodvaccinatie behandeld zou moeten worden. Verwezen wordt in dezen naar het ongevraagde advies van de Raad van 19 december 1995, waarin ook al werd gesteld dat er in het geval van een onverhoopte uitbraak van Mond- en klauwzeer geen tijd meer bestaat voor langdurig beraad. Besluitvorming over het wanneer en het hoe van vaccineren, dient reeds nu plaats te vinden. De uitkomsten van een dergelijke besluitvorming zouden in het draaiboek beschreven dienen te worden, zodat duidelijk is wanneer de voorwaarden voor een noodvaccinatie vervuld zijn en op welke wijze de noodvaccinatie uitgevoerd gaat worden.

In de genoemde draaiboeken mist de Raad ook een onderdeel met betrekking tot de knelgevallen. In het kader van het dierenwelzijn is dat een belangrijk onderwerp. Wanneer is sprake van een knelgeval bij een bepaalde besmettelijke dierziekte? Wanneer gaat de opkoopregeling van start en hoe ziet deze eruit? Het zijn onder meer deze vragen die al in elk draaiboek beantwoord zouden moeten worden. Als van tevoren vast staat dat ook met deze problemen rekening is gehouden, zou dat naar de mening van de Raad wellicht kunnen

voorkomen dat er in de eerste dagen na een uitbraak van een besmettelijke dierziekte paniek uitbreekt en de dieren op een ondoordachte wijze getransporteerd gaan worden.

De Raad ziet er van af om opmerkingen te maken over de vele detailpunten die verbetering, aanvulling of wijziging behoeven. Hij gaat er van uit dat beide draaiboeken toch helemaal op de helling moeten. De Raad wil hierbij slechts aandringen op spoed en zorgvuldigheid.

De voorzitter

De adjunct-secretaris

Prof.Dr. S.G. van den Bergh

Mr.Drs. H. Lommers